

Den 20. januar 2009

Dansk Erhverv

Fokus på innovation og problemer med eneleverandøraftaler i offentlig indkøbs- og udbudspolitik

Dansk Erhvervs medlemsvirksomheder har tæt samarbejde med den offentlige sektor

Dansk Erhvervs repræsenterer mere end 20.000 virksomheder og over 100 brancheforeninger. Kendetegnende for en stor del af virksomhederne er et tæt samarbejde med den offentlige sektor.

Dansk Erhvervs medlemsvirksomheder samarbejder med såvel staten som regioner og kommuner indenfor hele den offentlige virksomhed. Det gælder fx administration, infrastruktur/transport, arbejdsmarked, undervisning og kultur samt sundheds- og socialområdet.

Samarbejdet med den offentlige sektor er således alt fra rådgivnings- og konsulenttydelser til levering af velfærdsservice i form af fx hjemmehjælp, personlig pleje, hospitalsbehandling til hotelovernatning og rejseplanlægning samt salg af produkter som fx IT-udstyr og madvarer til offentlige institutioner.

Derfor har Dansk Erhverv interesse i, at styrke samarbejdet mellem den offentlige sektor og private virksomheder samt udvikle og forny samarbejdsrelationen i retning af, at de offentlige udbydere, som er Økonomistyrelsen, Staten og kommunernes indkøbscentral SKI, regioner og kommuner vægter pris, innovation og kvalitet i ethvert udbud.

Ensidig fokus på pris i indkøbspolitik hæmmer innovationen og kvalitet

Staten, regionerne og kommunerne skal i samarbejdet med private virksomheder gennem udbud forsøge at opnå den mest fordelagtige og konkurrencedygtige pris hos leverandørerne.

Den offentlige sektor har gennem målrettet anvendelse af udbud opnået meget fordelagtige priser. Det skal naturligvis fortsætte, og Dansk Erhverv er overbevist om, at det offentlige gennem øget kon-

kurrenceudsættelse af offentlige opgaver vil opnå endda store besparelser på fx velfærdsservice.

Men med et ensidigt fokus på pris i den offentlige sektors indkøbspolitik er der risiko for, at innovation og kvalitet bliver tabt på gulvet.

Den offentlige sektor har som en meget stor indkøber hos private virksomheder netop mulighed for aktivt at fremme innovation og kvalitet gennem mere alsidige udbud og indkøbsaftaler, hvor der stilles krav til virksomhederne om løbende udvikling af nye produkter og services.

Dansk Erhverv opfordrer staten, regionerne og kommunerne til i udbud at fokusere på innovation og kvalitet som tildelingsparametre, der vægtes på linie med pris.

Fokus på innovation og kvalitet som selvstændige parametre

Ved at gøre innovation og kvalitet til selvstændige parametre i udbudsprocessen tvinges virksomhederne til i hele samarbejdsperioden at tænke det ind i løsningen af opgaven/produktet.

Dertil giver et fokus på innovation og kvalitet i udbudsprocessen mindre virksomheder større muligheder for at få del i de offentlige opgaver, idet mindre virksomheder kan have svært ved at konkurrere alene på pris, idet de i mange tilfælde ikke leverer standardprodukter eller standardkoncepter.

For at stat, regioner og kommuner på en succesfuld måde kan fokusere på innovation og kvalitet i udbudsprocessen, skal den offentlige sektor have et langt grundigere markedskendskab end tilfældet er i dag.

Dansk Erhverv opfordrer staten, regionerne og kommunerne til i udbudsprocessen at invitere potentielle tilbudsgivere til dialog om, hvordan krav til innovation og kvalitet skal udformes i udbudsmaterialet.

Eneleverandører ska-

Stat, regioner og kommuner har i dag samarbejde

der markedet på sigt

med en lang række virksomheder. Inden for de fleste områder er der flere leverandører til den offentlige sektor.

Der er dog områder, hvor den offentlige sektor og især staten fokuserer på at opnå aftale med kun én leverandør af hensyn til at opnå den mest fordelagtige pris.

Der er ingen tvivl om, at den offentlige sektor gennem udbud skal fokusere på pris, men et væsentligt problem ved udbud, hvor målet er at opnå aftale med kun én leverandør, er dels, at det ofte kun er store, veletablerede virksomheder, der er i stand til at byde på opgaven og dels, at det på sigt kan skabe private monopoler. Dermed vil eneleverandøraftaler på sigt hæmme konkurrence og innovation på det private marked.

Ved at vælge en eneleverandørstrategi risikerer den offentlige sektor, at der ikke fortsat er tilstrækkelig konkurrence på det private marked. Samtidig mister den offentlige sektor også muligheden for at indgå aftale med de leverandører, hvor innovation, kvalitet og pris går hånd i hånd.

Dansk Erhverv opfordrer staten, regionerne og kommunerne til konsekvent at anvende flere leverandører uanset, om det er indkøb af kuglepenne, rejser eller konsulenttydelser.

Det offentlige bør generelt være opmærksomme på, at de ofte er den absolut største indkøber på det danske marked, og derfor med sine indkøbsvalg påvirker det samlede danske marked markant.

Den offentlige sektor har fokus i den rigtige retning, men

Den offentlige sektor har på mange områder nået et godt stykke vej i at håndtere samarbejdet med private leverandører, agere professionelt i udbudsprocesser og være i løbende dialog med og opbygge forståelse for det private marked.

Med kommunalreformen har kommuner og regioner i dag mulighed for at indgå samarbejde med private

virksomheder, hvor der netop fokuseres på pris, innovation og kvalitet. Men desværre er der stadig mange udbud, hvor pris er afgørende parameter.

IT- og telefoni (Staten)

Dansk Erhverv har tidligere udtrykt bekymring over statens leverandørstrategi, hvor der på nogle områder fokuseres på at opnå aftale med én leverandør af hensyn til at presse prisen.

Det gælder fx på kopimaskiner og printere samt telefoni og etablering af hjemmearbejdspladser.

Et aktuelt eksempel er SKI's kommende rammeudbud på kopi og multifunktionsmaskiner, hvor SKI på dele af udbuddet vil have en eneleverandøraftale.

Dansk Erhverv ser flere farer ved denne politik. Når det offentlige, som den absolut største kunde i markedet, kun indgår aftale med en leverandør, er der risiko for at sende nogle leverandører helt ud af markedet til skade for konkurrencen og de mindre kunder.

Dermed er den offentlige sektor medvirkende til at skabe et privat monopol.

Levering af mad til offentlige institutioner (Regioner og Kommuner)

Dansk Erhverv ønsker også at give et eksempel på en ofte meget omdiskuteret ydelse i den offentlige debat, hvor vi mener, at kommunerne og regionerne med deres udbud kan sikre sig en meget bedre sammenhæng mellem pris og kvalitet.

Dansk Erhverv har tidligere udtrykt ønske om, at regioner og kommuner i udbud på madområdet foruden pris også stiller krav til innovation og kvalitet.

I langt de fleste udbud på madområdet er der et entydigt fokus på prisen og ikke kvalitet samt leverandørernes mulighed for at tilbyde nye koncepter til den offentlige sektor. Det vil være muligt at få en bedre kvalitet til prisen, hvis udbuddene gav et større spillerum til leverandørerne eller, hvis de offentlige udbydere gik i tættere dialog med leve-

randørerne i forbindelse med udbudsprocessen. Når dette ikke sker, går ud over serviceniveauet og mulighed for at tilpasse produktet til borgernes ønsker.

Ved at regioner og kommuner primært fokuserer på pris i udbud på madområdet samles udbuddene i få meget store udbudsenheder, hvor kun de allerstørste leverandører af mad kan være med.